

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
24. februar 2025

Svar på anmodning om statsrådets vurdering - Dokument 8:82 S (2024-2025) - Om Norgespris til næringsliv og organisasjonsliv

Jeg viser til brev av 14. februar 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Gro-Anita Mykjåland om norgespris til næringsliv og organisasjonsliv. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om norgespris, ikke bare husholdninger.

Regjeringen har som mål å sikre rikelig og rimelig tilgang på kraft for norske bedrifter og husholdninger. Regjeringen har derfor tatt en rekke grep for å sørge for mer kraft i årene framover: Vi fortsetter havvindsatsingen og utbyggingen av Sørlege Nordsjø II vil styrke kraftbalansen med 6-7 TWh, vi har gjenopptatt konsesjonsbehandlingen av vindkraftsaker etter at Solberg-regjeringen satte all konsesjonsbehandling av vindkraft på vent, kommunene er gitt større innflytelse og sitter igjen med mer av verdiskapingen fra vindkraft, vi har styrket energimyndighetene, det er lagt fram en handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, og vi har forskriftsfestet krav om tilstrekkelig modenhet før prosjekter får reservere kapasitet i strømmettet eller settes i kapasitetskø.

Statistikk fra NVE viser at det er økt aktivitet i kraftbransjen og et økende tilfang av søknader om utbygging av fornybar energi. Fra utgangen av 2021 til utgangen av 2024 har antall vann- og vindkraftsaker økt fra 86 i 2021 til 213 ved utgangen av 2024. For sol var det 73 konsesjonssaker til behandling ved utløpet av 2024, tilsvarende 3,6 TWh produksjon.

Ved årsskiftet 2021/2022 fikk regjeringen raskt på plass en god strømstøttsordning som gir husholdningene mer forutsigbarhet og trygghet for egen økonomi. Ordningen er forbedret og forlenget i flere omganger. Nå har vi også varslet Norgespris og redusert merverdiavgift på nettleien for husholdninger fra 25 til 15 prosent fra 1. juli 2025.

Vi har også innført en ordning der vi bruker flaskehalsinntekter for å holde nettleia nede i områder med høy strømpris. Så langt er det utbetalt om lag 9,7 mrd. kroner som har kommet nettkundene til gode gjennom lavere nettleie. Ordningen er knyttet til prisnivået i de ulike prisområdene, så det er en treffsikker og god ordning.

Vi har gjort det enklere for industri og næringsliv å etablere gode fastprisavtaler, blant annet gjennom kontraktsunntak i grunnrenteskatten som vi har gjort permanent. For å trygge energisikkerheten vår enda bedre i framtida har vi utarbeidet en ny styringsmekanisme som setter nye regler for magasindisponering, og gir vannkraftprodusenter et lovfestet ansvar til å ivareta forsyningssikkerheten.

Tiltakene bygger på faglige tilrådinger, blant annet strømprisutvalgets vurderinger, som peker på at det markedsbaserte, desentraliserte engrosmarkedet for kraft bør bestå, og at tiltak i engrosmarkedet kan ha negative konsekvenser for både kraftsystemet og forsyningssikkerheten. Strømprisutvalget peker på at omfordelingstiltak helst gjøres i sluttbrukermarkedet.

Jeg kan derfor ikke slutte meg til bildet som forslagsstillerne tilsynelatende forsøker å tegne i bakgrunnen for forslaget. Norge har et godt utbygd kraftsystem. Samtidig opplever vi utfordringer når kraftforbruket øker og flere samfunnssektorer elektrifiseres, og det er uro i energisystemene i landene rundt oss.

Strømprisene er nå på lavere nivåer enn i begynnelsen av vår regjeringsperiode, selv om vi hadde enkelttimer med svært høy pris også i 2024. Strømprisene har falt jevnt siden energikrisen. I 2024 var snittprisen for strøm 58 øre/kWh i Sør-Norge (NO2) og 27 øre/kWh i Nord-Norge (NO4). I 2023 var gjennomsnittsprisen i NO2 til sammenlikning 90 øre/kWh. SSB melder at strømprisen for husholdninger falt med 6,6 prosent fra 2023 til 2024, og at vi må tilbake til 2020 for å finne en lavere strømpris.

Selv om bedrifter har prissikringsmuligheter i form av fastprisavtaler i dag og prisen har falt siden energikrisen, forstår jeg godt at det kan være krevende å navigere i strømmarkedet. Næringsministeren og jeg vil derfor ta initiativ overfor de største næringsorganisasjonene til en dialog om hvordan vi sammen kan hjelpe små og mellomstore bedrifter med å gjøre gode strømvalg – både valg av strømværelser og mulige energitiltak. Bransjeorganisasjonene kan spille en rolle her, i tillegg til myndighetsapparatet.

En eventuell strømstøtte i form av Norgespris til næringslivet og organisasjonslivet som representantene foreslår vil ha flere utfordringer ved seg. Blant annet vil det kunne gi statsstøtterettslige utfordringer, spesielt dersom ordningen skal kunne differensieres mellom

små og store næringskunder. En Norgespris for alt strømforbruk vil ha store budsjett-kostnader. Samtidig har næringslivet i langt større grad enn husholdninger mulighet til å tilpasse seg i situasjoner hvor priser på råvarer og andre innsatsfaktorer, som strøm, går opp og ned.

Jeg vil fortsette arbeidet for å legge til rette for rimelige og stabile priser for alle norske strømkunder, men holder fast ved at forslag om Norgespris kun skal være et tilbud for å trygge husholdningene. Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke vedtar dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
3. april 2025

Svar på anmodning om statsrådets vurdering - Dokument 8:136 S (2024-2025) - Om rettferdig strømstøtte som stimulerer til strømsparing

Jeg viser til brev av 26. mars 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg, Une Bastholm og Rasmus Hansson om rettferdig strømstøtte som stimulerer til strømsparing. Representantene fremmer følgende forslag:

1. «Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning utformet som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5, som erstatning for dagens strømstøtte. Strømstøtten skal utbetales over nettleien som i dag.»

Kraftmarkedet preges av volatile og tidvis svært høye priser, særlig i de sørlige prisområdene. En flat utbetaling svarer derfor ikke på norske husholdningenes hovedutfordring, som er forutsigbarhet for de faktiske strømutgiftene. En flat utbetaling tar heller ikke hensyn til husholdningenes faktiske belastning når strømprisene er høye, ei heller vil en slik ordning ta hensyn til de faktiske strømprisene. Det er vanskelig å si i hvilken grad en svekkelse av strømstøtteordningen vil gi mer energieffektivisering, men det er helt sikkert at en svekkelse av strømstøtteordningen vil gjøre at folk rammes hardere av høye og varierende strømpriser. Det er en usikkerhet folk ikke trenger nå.

Både dagens strømstøttestøttsordning og regjeringens forslag om Norgespris er ordninger som er utformet for å gi forutsigbarhet og bidra til å holde strømutgiftene til husholdningene nede gjennom å skjerme husholdningene mot de største pristoppene. Ordningene er også treffsikre fordi de knytter seg til faktisk forbruk. Regjeringen mener forutsigbarhet for husholdningenes strømutgifter er et hensyn som må veie tungt. Prisnivået på Norgespris er foreslått med utgangspunkt i faktiske historiske priser i Norge. Det er viktig å minne om at

husholdningenes gjennomsnittlige energiforbruk og energiintensiteten i samfunnet gikk ned i perioden før 2021, da strømprisene som regel lå på eller under det foreslåtte nivået på Norgespris.

En evt. flat støtnad er også krevende med tanke på hvordan stønaden skal differensieres på tvers av husholdningstype, oppvarmingsbehov, geografi mv. Dersom stønaden gis per målepunkt, vil dette eksempelvis begunstige enpersonhusholdninger i større grad enn flerpersonhusholdninger. Samtidig vil en ordning som hensyntar karakteristikker ved kunden bak hvert målepunkt innebære en vesentlig mer komplisert ordning enn dagens strømstøtnadsordning, ettersom nettselskapene ikke har informasjon om husholdningen bak måleren. En ordning som forutsetter at det innhentes informasjon om egenskaper ved den enkelte husholdning og jevnlig oppdaterer dette, vil være svært administrativt krevende.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. «Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om Norgespris.»

For å gi husholdningene økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye priser, foreslår regjeringen å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømstøtnadsordning. Sammenliknet med dagens strømstøtnadsordning vil Norgespris gi større sikkerhet om den faktiske strømprisen som husholdningene skal betale over timer, uker og sesonger. Forslag til ny lov om Norgespris og strømstøtnad til husholdninger er nå på høring. Det tas sikte på stortingsbehandling før sommeren. Stortinget vil på vanlig måte ta stilling til forslaget når det kommer til Stortinget for behandling.

Jeg vil også minne om at Norge skiller seg fra de fleste andre land ved at en stor andel av husholdningene avregnes mot timesvise kraftpriser i engrosmarkedet, og med lav andel fastpriskontrakter. Samtidig bruker norske husholdninger i stor grad elektrisitet til sitt nødvendighetsforbruk, som oppvarming og varmtvann, der andre land for eksempel bruker gass. Svingende kraftpriser og den løpende utviklingen i kraftmarkedet fra dag til dag, har derfor stor påvirkning på strømutfgiftene til husholdninger i Norge sammenliknet med mange andre europeiske land.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

3. «Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Strømvavtaler mellom sluttbrukere og kraftleverandører er privatrettslige avtaler inngått på kommersielle vilkår. Husholdningene velger selv hvilken avtale de ønsker med en kraftleverandør i sluttbrukermarkedet. Tilbudet av fastprisavtaler er i dag dårlig, blant annet

fordi fastprisavtaler på markedsmessige vilkår ikke er konkurransedyktige sammenliknet med spotprisavtaler i kombinasjon med strømstønsordningen. Markedet klarer i dag ikke å tilby fastprisavtaler som gir trygghet for forbrukerne. Derfor legger regjeringen fram forslag om Norgespris. Norgespris vil på samme måte som en fastprisavtale gi husholdningene forutsigbarhet for strømkostnadene, ettersom ordningen innebærer at kunden avregnes mot en fast pris per kWh.

Regjeringen har de siste årene tatt flere grep for å gjøre det enklere for forbrukere å inngå gode strømvavtaler, inkludert fastprisavtaler. Høsten 2022 ble det fastsatt nye og strengere regler for markedsføring av strømvavtaler, samt nye krav til opplysninger som forbrukerne får ved inngåelse av strømvavtaler. I juli 2024 ble det innført nye regler for å gjøre det enklere for forbrukere å orientere seg i strømmarkedet, finne gode avtaler og komme seg ut av mindre gode avtaler. Blant annet ble det innført strengere krav til informasjon til forbrukerne om bruddgebyr i avtaler med bindingstid, både ved avtaleinngåelse og underveis i perioden.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

4. «Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Regjeringen er opptatt av å sørge for tilgang på ren og rimelig energi over hele landet. For å sikre dette har regjeringen kommet med en rekke tiltak. Blant annet er Norgespris et svar på høye og varierende strømpriser i Sør-Norge.

Regjeringen har fått på plass en midlertidig ordning hvor flaskehalsinntektene til Statnett blir utbetalt til nettselskaper i områder med høy kraftpris. Regjeringen vedtok før jul å utvide ordningen til å gjelde ut 2025. Siden ordningen kom på plass høsten 2022 er det utbetalt om lag 9,7 milliarder kroner gjennom ordningen.

Regjeringen har siden desember 2021 hatt en strømstønsordning som skal hjelpe husholdninger med å håndtere ekstraordinært høye strømpriser. Ordningen gir forutsigbarhet og bidrar til å holde strømutgiftene til husholdningene nede. Det er siden 2021 gjort flere endringer i strømstønsordningen for å gjøre ordningen mer forutsigbar og treffsikker, samt inkludere flere grupper. En familie i Sørvest-Norge (NO2) med en vanlig enebolig på 180 kvm har spart rundt 42 000 kroner gjennom strømstønsordningen siden denne ble innført.

For å gi husholdningene økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med varierende og tidvis svært høye priser, foreslår departementet å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømstønsordning. Sammenliknet med dagens strømstønsordning vil Norgespris gi større sikkerhet om den faktiske strømprisen som husholdningene skal

betale over timer, uker og sesonger. Både Norgespris og en forlenging av strømstøttsordningen er nå på høring.

For bedriftene etablerte regjeringen i 2023 et rammeverk som gir næringslivet bedre muligheter til å tegne gode fastprisavtaler gjennom et kontraktsunntak i grunnrenteskatten for standard fastprisavtaler.

Det viktigste vi kan gjøre for å trygge behovet for tilstrekkelig og rimelig kraft framover, er å få på plass mer kraft, mer nett og mer energieffektivisering. Dette arbeidet er regjeringen godt i gang med.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
12 . mai 2025

Svar på anmodning om statsrådets vurdering – Dokument 8:166 S (2024-2025) - Om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie

Jeg viser til brev av 11. april 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Seher Aydar, Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie. Representantene fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWh i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Regjeringen er opptatt av husholdningenes trygghet og forutsigbarhet i møtet med strømreregningen i en tid med store svingninger i strømprisene. Derfor etablerte vi raskt strømtønsadsordningen, og vi har varslet at vi ønsker å innføre Norgespris på både strøm og fjernvarme. Norgespris foreslås innrettet som en statlig finansiert ordning som innebærer at den enkelte kunde avregnes mot en fast pris per kWh (referansepris). I perioden 1. oktober 2025 – 31. desember 2026 vil regjeringen foreslå en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva.

Strømprisutvalget (Balansekunst, oktober 2023) utredet makspris i både engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet. Strømprisutvalget kom fram til at omfordeling håndteres bedre i sluttbrukermarkedet enn i engrosmarkedet. En prisregulering slik representantene foreslår er et svært inngripende tiltak som kan ha store konsekvenser på flere områder. En makspris i engrosmarkedet, innrettet som en fastsatt makspris på kraftprodusentenes bud, ville påvirke

vannkraftprodusentenes insentiver til å spare på vannet over timer, uker, sesonger og år. Dette ville være spesielt uheldig i perioder med knapphet, men vanndisponeringen er også av stor betydning i perioder med store vanntilsig og med fare for flom. En velfungerende prismekanisme i engrosmarkedet er også viktig for å opprettholde riktige insentiver til investeringer i fornybar kraft fremover. En makspris i engrosmarkedet vil i praksis utelukke nye investeringer i ny kraftproduksjon, og vil også kunne ha tilsvarende negative effekter for investeringer i drift, vedlikehold, oppgradering, utvidelse eller forlengelse av anlegg. For eksempel viser NVEs oversikt over kostnader for ny kraftproduksjon (LCOE) at både stor og liten vannkraft, vindkraft og solkraft har høyere energikostnad over levetiden enn den foreslåtte maksprisen i markedet representantene foreslår

Representanten ber regjeringen legge frem forslag om en makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Stortinget har allerede behandlet et tilsvarende forslag (se for eksempel Dokument 8:66 S (2021-2022), Innst. 122 S (2021-2022)). Forslaget falt.

Jeg minner om at det er en åpenbar forskjell på husholdninger og næringsliv, hvor næringsvirksomhet driver for egen regning og risiko. Det betyr at den næringsdrivende selv er ansvarlig for å betale alle utgifter knyttet til virksomheten, herunder strøm. Det er også den næringsdrivende selv som får fortjenesten. Næringsdrivende har også større tilgang til fastprisavtaler og andre sikringsordninger for sitt strømforbruk enn det husholdningene har. Næringslivet har fått ytterligere styrket sin mulighet til prissikring, blant annet gjennom fastprisavtalene for næringslivet som regjeringen etablerte i 2023. Til sammenligning har det vært et begrenset tilbud av fastprisavtaler for husholdninger. Derfor er det naturlig at myndighetene bruker politiske grep for å sikre folk mot høye strømpriser, og samtidig jobber for å senke strømprisene i markedet.

Formålet med regjeringens forslag om Norgespris er å gi folk mulighet til å ha full forutsigbarhet om den faktiske strømprisen de skal betale, uten de ovennevnte negative konsekvensene i engrosmarkedet. En makspris i engrosmarkedet som hindrer nødvendige investeringer, vil skape stor usikkerhet og medføre høy risiko. Det vil også kunne være ugunstig for næringslivet og industrien, som peker på at de trenger mer nett, mer kraft og lavere og mer stabile priser.

Jeg mener på dette grunnlag det ikke er behov for å fremme en sak for Stortinget slik representanten ber om.

2. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert el-avgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på el-avgiften som gjør el-avgiften større for ekstra høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Elavgiften er en avgift på all elektrisk kraft som leveres i Norge, enten den er produsert innenlands eller innført. Avgiften er primært fiskal og ment å skaffe staten inntekter, men kan i tillegg bidra til energieffektivisering. Regjeringen innførte fra og med budsjettåret 2022 en todeling av elavgiften, slik at satsen i vintermånedene januar til og med mars er lavere enn i den resterende delen av året. I 2025 er satsen i januar til og med mars 9,79 øre/kWh og i april til og med desember 16,93 øre/kWh.

Strømkunder betaler elavgift som en del av nettleien, og det er nettselskapene som er ansvarlige for å betale inn avgiften til staten. Innbetalingene til staten skjer etterskuddsvis, og avgiften har fire betalingsterminer. En særskilt sats i elavgiften for de med forbruk over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen vil dermed medføre administrative utfordringer for nettselskapene, som må føre oversikt over den enkelte kundes strømforbruk og etterberegne avgiftsbelastningen ut fra gjennomsnittlig strømforbruk for boligtypen. Det er heller ikke klart om boligtype er en tilstrekkelig avgrensing for at dette skal bli en praktikabel og rettferdig ordning. Boliger i strøk med kaldere klima vil sannsynligvis bruke mer strøm på oppvarming enn boliger i mildere strøk, uten at det er forbundet med noen form for luksusforbruk. Tilsvarende kan gjelde for eldre boliger sammenlignet med nyere, mer isolerte boliger. I tillegg er det ikke gitt at gjennomsnittsforbruk er en rimelig indikator på et «normalt» forbruk av strøm. Både veldig høye forbruk, men også veldig lave, vil trekke gjennomsnittet over eller under det forbruket som flest boliger har.

Eventuelle endringer i elavgiften må utredes og vurderes i de årlige budsjetttrundene. En luksustakst i elavgiften er en lite praktikabel ordning, som jeg mener vi ikke bør gå videre med.»

3. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell, med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWh / 0,1 GWh årlig forbruk, med et progressivt flerprissystem som gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sammenlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.

Nettselskapenes inntekter er strengt regulert, og Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fastsetter årlig en tillatt inntekt for hvert enkelt nettselskap. Inntektsreguleringen skal ivareta de økonomiske rammebetingelsene til nettselskapene, samtidig som den skal ivareta nettkundene gjennom å sørge for at størrelsen på nettleien ikke blir høyere enn nødvendig. Det er nettselskapene selv som fastsetter tariffene innenfor tillatt inntekt og de overordnede prinsippene for tariffing bestemt av myndighetene. Den samlede tariffingen til nettselskapet er gitt av inntektsrammen.

4. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie, med reduksjon fra 25 prosent til 15 prosent.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Formålet med merverdiavgiften er å skaffe inntekter til staten. Det gjøres mest effektivt når avgiften legges på et bredt grunnlag med få unntak og lave satser. Reduserte satser og fritak fra merverdiavgift reduserer inntektene til staten og skaper vridninger. Omfanget av særordninger som fritak og reduserte satser bør derfor begrenses. Flere ekspertutredninger har anbefalt å avvikle alle fritak og reduserte satser, og dermed rendyrke avgiften som en skatt som skal skaffe staten inntekter, se NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* og NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*.

Regjeringen har allerede innført kraftfulle tiltak for å redusere strømregningen til husholdningene. Det er innført strømstøtte til husholdningene som i 2025 dekker 90 pst. av strømprisen over 75 øre per kWh. Videre har vi varslet nye tiltak for lavere strømregning gjennom Norgespris og lavere avgifter på nettleie.

På denne bakgrunn ser jeg ikke behov for å gå videre med dette forslaget nå.»

5. Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Kontraktsunntaket i grunnrenteskattene for vannkraft og landbasert vindkraft har lagt til rette for fastprisavtaler og økt forutsigbarhet for næringslivet i en periode med ekstraordinært høye strømpriser i deler av Norge.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2025 vedtok Stortinget å fjerne tidsbegrensningen for unntaket, som i utgangspunktet var begrenset til fastprisavtaler inngått i 2022, 2023 og 2024. Regjeringen varslet samtidig at en ikke ville foreslå å utvide unntaket til også å omfatte variabelt volum. Dette ble begrunnet med at innspill fra næringen indikerer at prisene på fastprisavtaler med variabelt volum ville ligget på et nivå som ikke gjør dem kommersielt attraktive. Av den grunn er det også lite trolig at strømleverandørene vil tilby slike avtaler, selv om man åpnet for fastpriskontrakter med variabelt volum.

Selv om kontraktsunntaket forutsetter at fastprisavtalene inngås for et fast avtalt volum er det ikke et krav at det avtales levering av samme volum hver time gjennom hele avtaleperioden. Strømleverandørene har også utviklet mer fleksible fastprisavtaler, blant annet med såkalte

sesongprofiler, som tar hensyn til høyere forbruk i vintermånedene. Avtalene kan også tilpasses den enkelte bedrifts forbruksmønster helt ned på timenivå gjennom hele året, for eksempel slik at man avtaler høyere volum på dagtid og virkedager. Det har gitt vesentlig større fleksibilitet for bedriftene, og betydelig redusert behovet for fastprisavtaler med variabelt volum.

På denne bakgrunn mener jeg at man ikke bør gå videre med et forslag om å utvide kontraktsunntaket for fastpriskontrakter til også å omfatte variabelt volum.»

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre disse forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1515-

Dato
30. mai 2025

Svar på spørsmål 1-20 til Prop 148 L (2024-2025) - Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 27. mai 2025 vedlagt 20 spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

1. *Skal nettselskapenes administrative kostnader for Norgespris dekkes inn ved at nettleien økes for alle kunder, eller kun for kundene som tegner avtale om Norgespris?*

Nettselskapenes inntekter er underlagt omfattende økonomisk regulering og Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er uavhengig reguleringsmyndighet. Det vil derfor være RME som nærmere fastsetter hvordan de administrative kostnadene dekkes inn.

2. *Hva vil «Norgesprisen» være ut til forbruker medregnet et normalt påslag til strømselskapet, nettleie og alle avgifter om vinteren og resten av året? Ber om anslag per fylke og for NVEs eksempel husholdninger i nettleiestatistikken.*

Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig finansiert ordning slik dagens strømstønadsordning også er. Husholdninger må fremdeles ha en strømvtale med en kraftleverandør, og de totale strømkostnadene vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren.

Departementet har ikke gjort detaljerte beregninger av hva sluttbrukerprisen inkl. mva. og avgifter vil være for forbrukere som har inngått avtale om Norgespris. Sluttbrukerprisen til

den enkelte kunde vil variere med blant annet forbruk og hvilket nettselskap kunden har. Nivået på husholdningenes nettleie sammenfaller ikke med fylkesgrensene.

For en eksempelhusholdning i Sør-Norge som har inngått avtale om Norgespris, vil sluttbrukerprisen inkludert avgifter og nettleie kunne tilsvare et sted mellom 1,1 til 1,2 kroner/kWh. Beregningen er basert på avgiftsatser og nettleie for 2024, med mva. på 25 pst. Elavgiften er et vektet snitt av satsene for 2024 for husholdningene.

3. Hva er fordelingsvirkningen av Norgespris? Ber om fordeling per desil for inntekt og formue.

Netto prissikringsbeløp i Norgesprisordningen avhenger av strømforbruket til den enkelte husholdning. De husholdningene som bruker mest strøm, innenfor forbrukstaket, vil dermed få prissikret størst volum. Størrelsen på prissikringsbeløpet vil videre avhenge av differansen mellom spotprisen i husholdningens budområde (prisområde) og nivået på Norgespris (referanseprisen) time for time. Fordelingsvirkningene av Norgespris vil dermed avhenge av den enkelte husholdnings forbruk og prissikringsbeløp time for time.

SSBs rapport [Økonomiske konsekvenser av høye kraftpriser og strømstønad](#) fra 2022, viser til at det i gjennomsnitt er en positiv sammenheng mellom inntektsnivå og strømforbruk. Samtidig påpeker SSB at det er stor variasjon i strømforbruket på alle inntektsnivåer. I rapporten fremstilles sammenhengen mellom inntekt og strømforbruk, samt gjennomsnittlig strømforbruk per husholdning etter inntektsdesiler, i figur 5.7 og 5.8. Departementet har ikke kjennskap til sammenhengen mellom strømforbruk og formue.

4. Hva er gjennomsnittlig inntekt og formue for husholdninger som hhv. eier og ikke eier fritidsbolig?

Departementet har ikke tilgang på statistikken som etterspørres.

5. Hva er den samfunnsøkonomiske kostnaden av Norgespris, medregnet skattefinansieringskostnaden?

Kraftproduksjon kan gi høye inntekter som følge av eksklusiv tilgang til knappe og svært verdifulle naturressurser. Vi har en lang historie med ordninger som gir fellesskapet en andel av overskuddet fra bruken av naturressursene våre. Kraftforetakene skattlegges etter flere ulike ordninger, som kan føre til **betydelige inntekter**. Som følge av høye strømpriser har det offentlige også utgifter gjennom strømstøttetiltak for ulike grupper, der strømstønadsordningen og Norgespris er de største.

Foruten økningen i statlige utgifter er innføringen av Norgespris forventet å ha beskjedne virkninger. Ordningen er et tiltak i sluttbrukermarkedet, ikke engrosmarkedet, for kraft. Departementet vurderer at Norgespris ikke vil medføre nye store samfunnsøkonomiske kostnader.

Innføring av Norgespris på 40 øre/kWh i perioden 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 må samlet sett antas å innebære økte utgifter for staten. Statens netto utgifter til Norgespris for strøm og fjernvarme anslås per i dag til om lag 1 265 mill. kroner i 2025 og om lag 6 970 mill. kroner i 2026. Det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Statens faktiske utgifter vil avhenge av fremtidige kraftpriser, valutakurs, husholdningenes strøm- og fjernvarmeforbruk, hvor stor andel som vil velge Norgespris, og hvilket prisområde de tilhører.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) vil få i oppgave å forberede, gjennomføre og følge opp ordningen med Norgespris for strøm. Dette vil medføre merkostnader til blant annet utvikling av tekniske løsninger for inngåelse av avtale om Norgespris, utvikling av IT-løsninger for inn- og utbetalinger, informasjonsarbeid, samt tilsyn og kontroll. Videre vil RME behandle klager og forespørsler som følge av innføringen av Norgespris. Det er foreslått å øke bevilgningen til RME med 7 mill. kroner i revidert budsjett 2025.

Regjeringen foreslår at enkeltvedtak fattet av RME som gjelder strømstønad eller Norgespris, kan påklages til Energiklagenemnda. Energiklagenemnda vil på denne bakgrunn potensielt få økt saksmengde og økte utgifter til å behandle flere klagesaker. Det er foreslått å øke bevilgningen til Klagenemndssekretariatet med 1 mill. kroner i revidert budsjett 2025 for å bistå Energiklagenemnda.

Innføring av Norgespris og strømstønad for fjernvarme vil medføre behov for å forberede, gjennomføre og følge opp ordningene. Dette vil medføre merkostnader til blant annet utvikling av IT-løsninger for inn- og utbetalinger, informasjonsarbeid, samt tilsyn og kontroll. Videre vil det være behov for økte ressurser til behandling av klagesaker. Det er foreslått å øke bevilgningen til NVE med 6 mill. kroner i revidert budsjett 2025. Det arbeides med å avklare hvilke aktør som skal forvalte inn- og utbetalinger under ordningene for fjernvarme, herunder hvilke tekniske løsninger det vil være behov for. Utvikling av teknisk løsning innebærer merkostnader for den aktøren som blir utpekt. Departementet vil komme tilbake til eventuelle merkostnader utover forslaget i revidert budsjett ifm. budsjettprosessen for 2025 og 2026.

Skattefinansieringskostnaden er fastsatt til 20 øre per krone, jf. [Rundskriv R-109/2021](#) fra Finansdepartementet.

6. Departementet bes legge frem regnemetoden for hvordan Norgespris på 40 øre før avgifter mv. er beregnet. Dersom prisen er politisk bestemt, bes dette opplyst.

Norgespris er foreslått av Arbeiderpartiregjeringen for å gi folk trygghet i møte med ustabile strømpriser. Fra 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 er det foreslått en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva. Norgespris på 40 øre/kWh ble fastsatt på bakgrunn av gjennomsnittlige historiske realpriser på kraft og prisutsiktene framover i de norske prisområdene. Samtidig vil prisbildet på kraft variere over tid, noe som kan reflektere ulike situasjoner i kraftmarkedet eller endrede forventninger til utviklingen i det nordiske og

europiske kraftmarkedet framover. Prisfastsettelsen for Norgespris må ivareta at markedsutviklingen vil kunne endre seg vesentlig over tid.

Det er foreslått at prisjusteringen i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta formålet med ordningen som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen.

7. Er forslaget om Norgespris utredet i tråd med utredningsinstruksen? Vi ber om uttalelse fra Finansdepartementet, som er ansvarlig for utredningsinstruksen.

Det er en samlet regjering som har foreslått Norgespris på strøm og fjernvarme for husholdninger og fritidsboliger. I arbeidet med utforming av detaljene i ordningen har det, som i alle andre saker, vært god dialog mellom Energidepartementet og andre relevante departementer. Lovforslaget om Norgespris og strømstønad til husholdninger har vært gjenstand for en bred høring. Energidepartementet har vurdert alle innkomne høringsinnspill, og har på vanlig måte fremmet forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad for Stortinget, slik at Stortinget kan ta stilling til saken. Det er Energidepartementet som har ansvar for utredningsarbeidet, og som derfor skal påse at bestemmelsene i instruksen blir fulgt. Finansdepartementet er gjort kjent med spørsmålet, og Energidepartementets svar.

8. Vil kundene ha rett på erstatning dersom departementet opphever Norgespris på grunn av kraftsituasjonen, jf. forslag til § 22?

Departementet vurderer sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphets-situasjon i det norske kraftsystemet som lav. Departementet har likevel vurdert det som hensiktsmessig å ha hjemmel til å oppheve Norgespris og strømstønad for husholdninger begrunnet i kraftsituasjonen, slik at dette inngår som en del av de tilgjengelige virkemidlene som energimyndighetene kan vurdere når det er utsikter til en anstrengt kraftsituasjon. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etablering av kraftmarkedet tidlig på 1990-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftsystemet og tilknytningen til det øvrige Europa. Kunden vil ikke ha rett til erstatning dersom Norgespris opphører på grunn av kraftsituasjonen.

9. Hvor mye strøm i timer med høy belastning er det tidligere anslått at norske husholdninger kan flytte til timer med mindre belastning ved å ta i bruk smart teknologi?

Husholdningenes forbruk varierer i stor grad med oppvarmingsbehovet, og husholdningene har tradisjonelt hatt begrensede muligheter til å være fleksible i strømbruken, spesielt over timer og døgn. Økende innslag av hjemmelading av elbiler og muligheter for automatisert strømstyring legger imidlertid til rette for at husholdninger i dag har større muligheter til å flytte forbruk for å redusere strømregningen dersom de ønsker det. I NVEs rapport om norsk og nordisk effektbalanse til 2035 (rapport 20/2024) gjøres det vurderinger av tilgjengelig fleksibilitet på forbrukssiden. Siden det maksimale effektforbruket for norske husholdninger oppstår på kalde vinterdager, hvor det er stort behov for energi til romoppvarming, antas det å være begrenset hvor mye husholdningene og tjenesteytende næringer kan redusere

forbruket på kort sikt. Noe kan det likevel være å hente, ved at temperaturen senkes i rom som ikke blir brukt og ved å bruke andre energivarer enn strøm.

Ut fra historikk, anslår NVE at den nasjonale forbrukerfleksibiliteten i det norske kraftsystemet er i størrelsesorden 1000 MW, og at denne i hovedsak er fra større industribedrifter. I NVEs fremskrivninger av maksimalt effektbehov er det lagt til grunn at den mest fleksible hydrogenproduksjonen er koblet ut som følge av høye priser, da disse enhetene har som formål å utnytte lave kraftpriser (*Norsk og nordisk effektbalanse mot 2035*, 2024). Det er usikkert hvor stor andel av forbrukerfleksibiliteten som kan tilskrives flytting av forbruk i husholdninger, og andelen av dette igjen som kan tilskrives bruk av smart teknologi.

10. Hvor mye vil bedre spredning av strømforbruket kunne redusere behovet for nettinvesteringer og naturinngrep?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn fordelingen av husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan en annen fordeling av strømforbruket enn i dag over døgn eller dager vil påvirke behovet for nettinvesteringer i ulike deler av landet, og med dette eventuelle naturinngrep. I NVEs rapport 20/2024 om effektbalansen i Norden fram mot 2035 er det gitt en drøfting av betydningen av fleksibilitet på forbrukssiden for kraftsystemet generelt.

Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris.

11. Hvor mye mer strøm vil bilparken kreve, gitt at hele personbilparken blir elektrisk og teknologien er om lag som i dag?

I 2024 var det 788 750 elektriske personbiler i Norge, ifølge SSBs statistikk. Normal kjørelengde er anslått til 15 000 kilometer i året og gjennomsnittlig forbruk er ca. 0,2 kWh per kilometer. Dette førte til et samlet strømforbruk til elektriske personbiler i Norge på rundt 2,4 TWh i 2024, tilsvarende om lag 2 prosent av samlet strømforbruk i Norge dette året.

Totalt var det 2 880 879 personbiler i Norge i 2024, ifølge SSB. Dersom alle hadde vært elektriske, ville samlet strømforbruk vært på rundt 8,6 TWh gitt de samme forutsetningene om kjørelengde og strømforbruk per kilometer.

I 2024 var 90 prosent av nye personbiler i Norge elektriske. Siden personbilene har en levetid på 15 til 20 år, tar det likevel en del år før hele bilparken er elektrifisert.

12. Hvilke konsekvenser vil innføring av «Norgespris» kunne få for tilgangen og prisen på andre fastpriskontrakter til industri og næringslivet i NO1, NO2, NO4 og NO5?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet for kraft, men er en statlig finansiert ordning som inngår i sluttbrukermarkedet slik som dagens strømstønsordning. Departementet forventer ikke at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh.

Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivå på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet. Det er også en betydelig fleksibilitet i det norske og nordiske kraftmarkedet, samtidig som vi er tilknyttet et stort kraftsystem gjennom overføringsforbindelsene til Europa.

Prisutviklingen i engrosmarkedet avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss som fyllingsgrad i norske vannmagasiner, kraftbalansen i Norden og et økende innslag sol- og vindkraft i Europa. Virkningene på engrosprisene ved innføringen av Norgespris antas derfor å være beskjedne, og uansett ikke så ulik dagens situasjon med strømstønsordningen. Departementet forventer derfor ikke at innføring av Norgespris vil føre til betydelige virkninger for tilgangen til og prisen på fastpriskontrakter til industri og næringslivet.

13. Hvordan vil innføring av «Norgespris» påvirke vanddisponering og forsyningssikkerhet under kraftmangel og ved høye priser? Statnett mener at Norgespris ikke vil skape driftsmessige utfordringer i normale situasjoner, men at ordningen har ulemper i perioder med knapphet på energi eller effekt.

Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet, og at det ikke vil øke risikoen for svært anstrengte kraftsituasjoner og rasjonering.

Departementet forventer ikke at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering, slik også flere høringsinstanser peker på. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge etter etablering av kraftmarkedet tidlig på 1990-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftsystemet og tilknytningen til det øvrige Europa.

14. Norgespris gir en fast pris til forbrukerne, noe som påvirker strømleverandørenes kjøp av strøm fra kraftprodusentene. På hvilken måte påvirker dette engrosmarkedet?

Som strømstønsordningen er Norgespris en statlig stønsordning til husholdningene. Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i eller gir vesentlige virkninger for aktører i engrosmarkedet.

15. Regjeringen skriver at «Utvikling og integrasjon av systemer er tidkrevende, og det er en risiko for at systemene ikke er klare innen 1. oktober 2025. I så fall bør det tas sikte på at ordningen trer i kraft så raskt som mulig». Betyr dette at regjeringen ikke kan love at husholdningene kan få en fast strømpris på 50 øre/kWh fra 1. oktober?

Innføring av Norgespris forutsetter vedtak i Stortinget både av lov og budsjettbevilgning. I lovforslaget om Norgespris er det naturlig å redegjøre for risikoer som kan påvirke innføringen. Regjeringen har fremmet forslaget slik at Norgespris kan innføres fra 1. oktober, før det blir kaldt og strømforbruket øker forutsatt at Stortingets vedtar lovforslaget.

16. Vil det innføres begrensninger på hvilke avtaler en kunde som har avtale om Norgespris med sitt nettselskap, har med sin strømleverandør? F.eks. fastprisavtaler, variabel pris-avtaler etc.

Som strømstøttsordningen er Norgespris en statlig støttsordning til husholdningene, og ikke en avtale i sluttbrukermarkedet. Som med dagens strømstøttsordning må husholdningene fremdeles ha en strømvtale med en kraftleverandør som de selv står ansvarlig for. Husholdningene står fritt til å velge både kraftleverandør og type strømvtale.

17. Departementet vil jobbe fram mot høsten 2026 og fremleggelse av statsbudsjettet for 2027 med å fastsette metode for prisjustering. Er det regjeringens intensjon å fortsette å vektlegge historiske priser i Norge for referanseprisen, og vil regjeringen også vektlegge produksjonskostnaden for strøm?

Det er foreslått at prisjusteringen i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Ved å se hen til prisen på terminkontraktene, vil man fange opp markedets forventninger til prisutviklingen. Terminprisene på kraft speiler ulike faktorer av betydning for tilbud og etterspørsel i markedet fremover, for eksempel antatt produksjonskostnad for kraft.

Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta formålet med ordningen, som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen.

18. Har departementet vurdert hvilke positive konsekvenser det kunne hatt for kraftsystemet og flytting av forbruk å gjøre om fastprisen til en makspris?

Formålet med regjeringens forslag om Norgespris er å gi husholdninger som ønsker eller trenger det mulighet til å ha full forutsigbarhet om den faktiske strømprisen de skal betale. Norgespris innebærer at husholdningene avregnes mot en fast pris per kWh time for time, med utgangspunkt i spotprisen for strøm. For de som ikke velger Norgespris vil strømstøttsordningen fortsatt gjelde.

Sammenlignet med Norgespris vil en makspris i sluttbrukermarkedet, gitt samme nivå per kWh, ha en høyere budsjettkostnad. I motsetning til maksprisordning, hvor forbrukeren betaler markedspris opp til et gitt pristak, vil man med Norgespris alltid betale 40 øre per kWh. For eksempel, dersom spotprisen er 20 øre per kWh halvparten av tiden og 70 øre per kWh den andre halvparten, vil en husholdning med en makspris på 40 øre per kWh oppnå en gjennomsnittspris på 30 øre per kWh. Dette gir mindre insentiv til å redusere det totale strømforbruket, sammenlignet med Norgespris.

Husholdningene som eksponeres mot prisvariasjon vil ha økonomiske insentiver til å være fleksible og flytte forbruk. Samtidig varierer husholdningenes forbruk i stor grad med oppvarmingsbehovet, og husholdningene har tradisjonelt hatt begrensede muligheter til å være fleksible i strømbruken, spesielt over timer og døgn. Økende innslag av hjemmelading av elbiler og muligheter for automatisert strømstyring legger imidlertid til rette for at

husholdninger i dag har større muligheter til å flytte forbruk for å redusere strømrregningen dersom de ønsker det.

19. Kan statsråden legge fram tallgrunnlaget for regjeringens vurderinger om husholdningenes prisfølsomhet når det gjelder strøm?

Priselastisiteten til husholdningene avhenger av mange faktorer, blant annet tid på året og egenskaper ved de ulike husholdningene, som størrelse, inntekt, boligsituasjon og substitusjonsmuligheter. Hva slags priselastisitet husholdningene til enhver tid har kan også være situasjonsbestemt. Derfor finnes det ulike anslag på og vurderinger av hva den kortsiktige og langsiktige elastisiteten er, avhengig av hvilke perioder som er undersøkt og hvilken periode det sammenliknes med. Hvilken elastisitet man legger til grunn vil i stor grad påvirke vurderingen av eventuelle virkninger på strømbruket av Norgespris sammenliknet med dagens strømtønadsordning.

Departementet benytter ikke en fast elastisitet i sine vurderinger. Det understrekes at man bør være varsom med å overføre anslagene på priselastisitet fra en konkret periode eller situasjon i kraftmarkedet til en annen. Det samme gjelder internasjonale anslag på priselastisiteten, som hentes fra land som i større grad benytter andre energibærere enn elektrisitet til sitt nødvendighetsforbruk. Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) utgjorde strøm i 2021 hele 84 pst. av den totale energibruken i norske husholdninger. Til sammenligning utgjorde strøm i gjennomsnitt bare 25 pst. av energibruken i boliger i EU i 2020. Av energien som går til oppvarming i EU, utgjorde strøm kun omtrent 5 pst. i gjennomsnitt. I Norge står strøm derimot for nesten tre fjerdedeler av energibruken til oppvarming og for rundt 95 pst. av energi til vannvarming. Norske husholdninger har dermed en langt større andel av samlet energibruk eksponert mot volatile strømpriser enn husholdninger i resten av Europa.

20. Regjeringen omtaler de økonomiske konsekvensene for fjernvarmeselskapene ganske kort i proposisjonen. Kan statsråden redegjøre i større detalj om de økonomiske konsekvensene for fjernvarmeselskapenes inntekter og utgifter av lovendringene om strømtønad og Norgespris?

Lovforslaget om strømtønad og Norgespris vil ha både direkte og indirekte økonomiske konsekvenser for fjernvarmeselskapene.

Fjernvarmeselskapene er underlagt en prisregulering som setter en øvre grense for hvilken pris de kan ta av sine kunder (maksprisregulering), men fjernvarmeselskapene står fritt til å ta en lavere pris. Gjeldende rett innebærer at fjernvarmeselskapene ikke kan ta en høyere pris for fjernvarme til husholdningene enn prisen på elektrisk oppvarming i hvert prisområde, hensyntatt strømtønad.

Staten vil etter lovforslaget betale strømtønad til fjernvarmekundene i husholdningene, og etter lovforslaget kan fjernvarmeselskapene prise fjernvarme til husholdningskundene uten å hensynta strømtønad. Dette vil kunne føre til økte inntekter for fjernvarmeselskapene sammenliknet med dagens situasjon, hvis månedlig gjennomsnittlig strømpris blir over

terskelverdien på 75 øre/kWh. Fjernvarmeselskapet skal sørge for at strømstønad, eller prissikringsbeløp dersom kunden velger Norgespris, videreformidles til eller fra kundene.

Det anslås at det ikke blir utbetalt strømstønad til fjernvarme i 2025 ettersom den gjennomsnittlige spotprisen per måned i oktober og november antas å ikke overstige terskelverdien på 75 øre/kWh. Dette er imidlertid usikkert. Dersom alle husholdningene med fjernvarme tildeles strømstønad til fjernvarme i 2026 viser beregninger fra Norges vassdrags- og energidirektorat at bevilgningsbehovet vil være om lag 70 mill. kroner. Anslaget illustrerer hvilken potensiell inntektsreduksjon fjernvarmeselskapene kunne opplevd i 2026 dersom lovforslaget ikke gjennomføres. Anslaget er usikkert og avhenger blant annet av framtidige kraftpriser og hva husholdningene forbruk faktisk blir.

Lovforslaget innebærer økte administrative kostnader for fjernvarmeselskapene som omtalt i proposisjonen. Disse kostnadene er knyttet til administrasjon, kundeservice, og rapportering til myndighetene. Det kan også påløpe kostnader knyttet til installasjon av målere for selskap som i dag ikke har målere som muliggjør avlesning hver måned.

Det bemerkes at fjernvarmeselskapene har ulik størrelse og kundesammensetning. Lovforslaget handler om husholdningskunder, og fjernvarmeselskap med få eller ingen husholdningskunder antas å i mindre grad påvirkes økonomisk av lovforslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1559-

Dato
2. juni 2025

Svar på spørsmål 21-25 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 29. mai 2025 vedlagt fem spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

21. *Dersom man ønsker å bruke midlertidig forskrift om bruk av flaskehalsinntekter til større omfordeling mellom strømsone, hvordan kan den innrettes slik at*
- a. alle inntektene tilfaller den prissonen de kommer fra*
 - b. alle inntektene tilfaller NO2*

Det bes om lovteknisk bistand.

Flaskehalsinntekter oppstår når kraft overføres mellom områder med forskjellig kraftpris. Dette er uavhengig av hvilken retning kraften flyter. Det er derfor ikke mulig å si at flaskehalsinntektene kommer fra ett enkelt budområde. Alle Statnetts flaskehalsinntekter, både fra innenlandsk nett og kablene til utlandet, blir tilbakeført til kundene gjennom reduksjon i nettleien. EØS-regelverket åpner for bruk av flaskehalsinntekter til å redusere tariffene, så lenge tariffene er kostnadsreflektive og nettmessig begrunnet. Det er ikke anledning til å bruke tariffene til å subsidiere kunder i enkelte deler av landet. Ordningen er knyttet til høye nettapskostnader og kommer kunder i de områdene med de høyeste kraftprisene til gode uten at det rokker ved disse forutsetningene for nettleien. En fordeling der alle inntektene tilfaller NO2 vil kunne vri konkurransen til fordel for bedrifter i dette området. Denne støtten vil derfor etter all sannsynlighet også være i strid med statsstøtteregelverket.

I 2022 innførte Regjeringen en midlertidig ordning for å redusere nettleie i områder med høye kraftpriser. Ordningen omfatter flaskehalsinntektene fra innenlandsk nett og forbindelsen til Storbritannia. Den ble innført nettopp for å sikre at disse inntektene raskt kan komme nettkundene til gode, og særlig i de områdene som opplever de høyeste kraftprisene. Samtidig bidrar ordningen til å dempe behovet for brå endringer i nettleien og til å sikre forutsigbarhet for både selskaper og kunder.

Denne ordningen er et viktig og målrettet tiltak i situasjoner med høye kraftpriser. Regjeringen mener derfor at ordningen fungerer etter hensikten, og at det er riktig å holde fast ved det regelverket som nå gir støtte til kunder i NO2 når behovet faktisk er til stede.

Det er ikke mulig å gi en lovteknisk bistand basert på informasjonen som foreligger på nåværende tidspunkt uten nærmere utredning, og innenfor fristen for svar på spørsmålet.

22. *Dersom kunden har en avtale med strømselskapet med f.eks et påslag på 5 øre pr/kWh, vil kunden måtte betale dette påslaget eller vil staten dekke påslaget slik at kunden faktisk bare betaler Norgespris på 40 øre/kWh + mva? Eller vil avtalen om Norgespris som kunden velger være uten påslag og evt månedspris?*

Norgespris er en statlig finansieringsordning som innebærer at kunden betaler 40 øre per kWh, eksklusive merverdiavgift. Nettleie og avgifter, samt påslag og faste månedlige gebyrer i avtalen med kraftleverandøren, kommer i tillegg og betales av kunden. Påslag og faste månedlige gebyrer vil variere på tvers av strømvavtaler. Husholdningene står fritt til å velge både kraftleverandør og type strømvavtale.

23. *Hva mener statsråden konsekvensen av å slå sammen NO1, NO2 og NO5 til en strømsone vil være?*

Statnett fastsetter budområder i regional- og transmisjonsnettet basert på hvor det er strukturelle flaskehalser i overføringsnettet. Inndelingen i budområder betyr ikke at det automatisk oppstår ulike priser i de forskjellige områdene. Ulik pris mellom områder oppstår dersom markedet ønsker å overføre mer kraft mellom områdene enn det er kapasitet til i strømnettet.

Budområdene bidrar til at kraften flyter dit hvor behovet er størst. Kraften flyter fra områder med lav pris til områder med høy pris. Områdeprisene gir også signaler til aktørene om hvor det er mest verdt å øke eller redusere produksjon og forbruk. I områder med knapphet på kraft lønner det seg å øke produksjonen og redusere forbruket, noe som bedrer krafttilgangen og forsyningssikkerheten. I tillegg bidrar områdepriser til å synliggjøre behovet for mer langsiktige tiltak i kraftsystemet.

Inndelingen i budområder er et effektivt verktøy for å håndtere overføringsbegrensninger i strømnettet og sørge for balanse mellom forbruk og

produksjon. Å fjerne eller slå sammen budområder vil medføre at disse utfordringene må løses på andre måter som ikke nødvendigvis er like effektive. Å håndtere overføringsbegrensninger ved hjelp av mothandel eller lignende vil føre til økte systemdriftskostnader for Statnett som må belastes av kundene gjennom nettleien.

I sin rapport «Balansekunst» vurderte Strømprisutvalget ulike modeller som kan bidra til mer stabile, forutsigbare og konkurransedyktige priser til husholdninger, industri og næringsliv. Utvalgets klare anbefaling var at tiltak for å oppnå dette bør skje i sluttbrukermarkedet, ikke engrosmarkedet. Norgespris og strømstøttsordningen er begge tiltak i sluttbrukermarkedet.

24. Hva er provenyeffekten av å innføre 100 % kompensasjon over 50 øre eks mva ut i fra dagens strømstøttsordning, men inkludert fritidsboligers forbruk opp til 1000 og 1500 kWh?

Det forutsettes at det etterspørres beregninger av en makspris for strøm på 50 øre/kWh ekskl. mva til husholdninger og fritidsboliger, og at Norgespris ikke eksisterer. I perioden desember 2024 til februar 2025 er det lagt til grunn faktiske tall for forbruk og priser. For mars 2025 til november 2025 er det lagt til grunn forbruksprofil og timevis prisvariasjon fra 2024, og månedlige terminpriser fra mars 2025. Dette er samme pris- og forbruksforventning som i anslaget for strømstøttsordningen for husholdninger i RNB 2025.

Med et tak på 5 000 kWh for husholdningene og 1500 kWh for fritidsboligene anslås utgiftene til 7 926 mill. kroner for budsjettåret 2025. For 2026 anslås utgiftene til 9 324 mill. kroner.

Med et tak på 5 000 kWh for husholdningene og 1000 kWh for fritidsboligene anslås utgiftene til om lag 7 877 mill. kroner for budsjettåret 2025. For 2026 anslås utgiftene til 9 255 mill. kroner.

Det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Statens faktiske utgifter vil avhenge av fremtidige kraftpriser og husholdningenes strømforbruk hver enkelt time. Når det gjelder anslagene for 2026 vil regjeringen komme tilbake med bevilgningsforslag, og oppdaterte anslag, i statsbudsjettet for 2026

25. Hvilke vurderinger har regjeringen gjort når man foreslår en fastpris som innebærer at forbruker må gjøre aktive grep for å gjøre seg nytte av ordningen, heller enn en forbedret strømstøtteordning som vil gjelde alle?

Forslaget om Norgespris innebærer at husholdningene står fritt til å velge den ordningen som passer best for dem. Sammenliknet med dagens strømstøttsordning, vil Norgespris gi større forutsigbarhet om strømprisen som husholdningene skal betale over timer, uker og sesonger, uavhengig av hvor man bor i landet. For noen vil en slik forutsigbarhet være viktig, selv om dette også betyr at de

ikke får de laveste strømprisene. Strømtønadsordningen skjermer mot de aller høyeste prisene, men uten at man går glipp av perioder med svært lave kraftpriser. For noen husholdninger vil dette være et riktigere valg. Departementet vurderer at en ren justering av strømtønadsordningen ikke fullt ut vil kunne oppnå samme formål.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1561-

Dato
3. juni 2025

Svar på spørsmål 26-34 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 30. mai 2025 vedlagt ni spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

26. Det er foreslått at bindingstiden skal være knyttet til målepunkt, ikke kunde. Dette kan bety at en leietaker kan få mulighet til å binde utleier, og omvendt. Har regjeringen vurdert de privatrettslige konsekvensene for begge parter i slike saker, f.eks. om partene kan ende opp med å bli erstatningspliktige mot hverandre?

Det er nettkunde som er registrert på målepunktet som kan bestille Norgespris. Dersom leietaker er registrert på målepunktet vil leietaker kunne inngå avtale om Norgespris og binde målepunktet ut prisperioden. Prisperioden vil være inntil 12 måneder fra og med 2027, og inntil 15 måneder for avtaler som inngås i den første prisperioden som er foreslått fra 1. oktober 2025 – 31. desember 2026. Eventuell bindingstid på utleiers målepunkt vil dermed være begrenset. Det vil uansett være naturlig å regulere leietakers adgang til å inngå avtale om Norgespris i husleiekontrakten mellom utleier og leietaker.

27. Kan statsråden offentliggjøre de beregninger han viser til i Dagsnytt 18 27. mai 2025, som viser at Norgespris kan ha marginale effekter på strømbruk og strømpris, og hva de "marginale effektene" helt konkret innebærer?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet. Virkningene på kraftmarkedet forventes derfor å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet, jf. også

Strømprisutvalgets utredning (Balansekunst 2023). Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet.

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningers strømforbruk sammenlignet med dagens strømstøttsordning. Selv om Norgespris gir en stabil og forutsigbar strømpris, vil folk fortsatt ha incentiver til å redusere strømregningen gjennom strømsparing. Det samme gjelder om man er omfattet av dagens strømstøttsordning. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperaturer. Endringene i det samlede strømforbruket har holdt seg relativt stabilt de siste 30 årene, samtidig som vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husstander i Norge. Strømprisene i Sør-Norge har i denne perioden i snitt vært på et lavere nivå enn Norgesprisen regjeringen nå foreslår.

Virkningene på prisene i spotmarkedet av at en andel av husholdningene velger Norgespris framfor strømstøtt, antas også å være begrenset, ettersom det er betydelig fleksibilitet i det norske kraftmarkedet og kraftprisutviklingen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss.

28. Kan det gis innsyn i den juridiske vurderingen av Norgespris og EØS-regelverket?

En viktig del av departementets utredning om Norgespris har vært å vurdere ordningen opp mot de rettslige rammene i EØS-regelverket. Norgesprisordningen er utformet slik at den ikke vil fungere som en ny fastprisavtale eller en avtale om strømleveranse, men er en finansieringsordning til norske husholdninger på lik linje med dagens strømstøtte. Ved å lage en ordning som ikke griper inn i kraftleverandørenes prissetting i sluttbrukermarkedet, og som heller ikke regulerer prisdannelsen i engrosmarkedet, mener departementet at Norgespris ikke vil være i strid med Norges forpliktelser overfor EU.

Etter høringen av forslaget om Norgespris og strømstøtt til husholdningene, kom det innspill fra enkelte aktører som stilte spørsmål ved om Norgespris vil være i tråd med EØS-retten.

NHO Byggenæringen, NHO Elektro, Norsk Varmepumpeforening og Institutt for Elektrisk Energi ved NTNU hadde merknader til hvorvidt forslaget er tilstrekkelig vurdert opp mot Norges EØS-rettslige forpliktelser. I forbindelse med utredning av ordningen har departementet vurdert Norgespris opp mot de relevante bestemmelsene i EØS-avtalen. Departementet har blant annet vurdert hvorvidt Norgespris kan være i strid med EØS-avtalen artikkel 8 (fritt varebytte), jf. artikkel 12 som forbyr kvantitative eksportrestriksjoner og alle tiltak med tilsvarende virkning mellom avtalepartene. Et tiltak som retter seg mot reduksjon av eksport til utlandet, vil i utgangspunktet være en eksportrestriksjon. Selv om Norgespris vil kunne ha betydning for krafteksporten som følge av at ordningen kan stimulere til høyere forbruk innenlands, vurderer departementet at virkningene vil være for indirekte og avledet til at det vil utgjøre noen restriksjon.

Klarkraft uttrykte bekymring for at Norgespris kan være i strid med statsstøtteregelverket i EØS-avtalen artikkel 61. Departementet har innrettet Norgesprisordningen, i likhet med strømstønsordningen, slik at fordelene tilfaller husholdningskunder. Ordningen forvaltes av nettselskapene, som ikke gis noen økonomisk fordel for å administrere ordningen. Norgespris er heller ikke utformet på en måte som innebærer at støtten kanaliseres til bestemte foretak eller grupper av foretak, eller har som formål å øke etterspørselen etter en bestemt vare. Etter departementets vurdering er det derfor ingen aktører som mottar støtte i strid med EØS-avtalens artikkel 61. Departementet har også vurdert hvorvidt noen foretak vil kunne motta indirekte støtte som følge av Norgespris, men konkludert med at den eventuelle fordelene som Norgespris kan gi, vil være alt for avledet til å utgjøre statsstøtte i strid med EØS-regelverket.

Distriktsenergi trakk frem at Norgespris kan være i strid med EUs tredje energimarkedspakke, herunder eldirektivet. Departementet viser til at eldirektivet regulerer statlig inngrep i fastsettelsen av strømpriser og hindringer for et konkurransebasert marked. Norgespris griper ikke inn i kraftleverandørens prissetting i sluttbrukermarkedet, og den regulerer heller ikke prisdannelsen i engrosmarkedet. Den gjør heller ingen endring i nettselskaperens utøvelse av monopolfunksjoner som tilrettelegger for et fritt kraftmarked. Departementet mener derfor at slik Norgesprisordningen er utformet, omfattes den i utgangspunktet ikke av direktivets virkeområde.

Selv om Norgespris ikke er et statlig inngrep i fastsettelsen av kraftpriser, har departementet også vurdert hvorvidt ordningen kan få indirekte virkninger for prisdannelsen i kraftmarkedene, som kan være i strid med eldirektivet. Det forutsetter imidlertid at Norgespris får betydelige virkninger på kraftmarkedet. Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens strømstønsordning. Det er stor fleksibilitet i det norske kraftmarkedet og prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss. Departementet vurderer derfor at heller ikke de indirekte virkningene fører til at Norgespris vil være i strid med eldirektivet.

Departementet påpeker til slutt at flere EU-land har innført ulike nasjonale tiltak for å beskytte forbrukere mot økning av kraftpriser uten at dette har vært ansett å være i strid med EU-retten.

29. *Ifølge en nylig rapport fra Thema kan strømprisen øke så mye som 12 øre og nettleien øke med mellom 500-1000 kroner. Dette har en betydelig konsekvens for de fleste husholdninger mht. nettleie og særlig for de 40 pst. av husholdningene og næringslivet som får høyere strømpris. Kan regjeringen legge frem en konkret beregning av hvor mye strømpris og nettleie årlig vil øke for de som ikke tegner Norgespris, inkludert næringslivet?*

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av fem ulike organisasjoner bygger på en forutsetning om at husholdningsforbruket vil øke betydelig som følge av

innføringen av Norgespris. Departementet er ikke enig i denne forutsetningen, og mener det ikke er grunnlag for å anta Norgespris vil ha vesentlige konsekvenser for strømpriser og nettleie. Isolert sett antas virkningene på engrosprisene å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss.

Det er ikke noe enkelt eller entydig svar på hva som er norske husholdningers priselastisitet for kraft. Tradisjonelt er antakelsen at husholdningene er blant de minst elastiske forbrukerne, fordi mesteparten av strømb Bruken er knyttet til nødvendighetsbehov. Dette observerer vi klart gjennom historiske tall som viser svingninger i forbruket med varierende temperaturer.

Det er betydelige forskjeller i estimatene for husholdningens priselastisiteter, både nasjonalt og internasjonalt, avhengig av hva som sammenliknes og når det sammenliknes, hvilken tidsoppløsning og tidsperiode som benyttes (kortsiktig elastisitet eller langsiktig elastisitet), så vel som de omkringliggende forhold på det tidspunktet (hvem som faktisk har hvilke priser, hvor lenge prisendringen varer, nivået på kraftprisen, kraftsituasjon/årsaken til prisøkninger, økonomisk situasjon for husholdningene, oppmerksomhet i media, værforhold).

De siste 30 årene har det samlede kraftforbruket i husholdningene holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh, i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, men gjennom mange ulike nivåer på kraftprisen. Dette til tross for at antall husholdningene har økt med 600 000 og at det har vært en stor velferdsvekst i samme periode.

I de fleste kraftmarkedsanalyser ser vi en antatt reduksjon i husholdningenes forbruk mot 2030 og 2035 som følge av ulike faktorer (mildere vær vinterstid klimaendringer), bedre bygningsstandard og mer energieffektive elektriske apparater), til tross for at prisen antas å gå ned sammenliknet med de siste årene.

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnnett med behov for reinvesteringer. Strømforbruket til husholdninger er sammen med blant annet samfunnskritiske funksjoner definert som «vanlig forbruk» i NEM-forskriften. Dette innebærer at nettselskapene plikter å sette av kapasitet i nettet til husholdningsforbruk og ta høyde for at forbruket kan variere for eksempel i forbindelse med midlertidige variasjoner som utetemperatur. Forbruket for husholdningssektoren ligger spredt i Norge. Dette skiller seg fra for eksempel ny, kraftkrevende næringsvirksomhet med behov for ett enkeltstående uttak fra strømnettet, som i noen tilfeller utløser behov for nye nettanlegg. Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningen i Sør-Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris.

30. Hvordan vil Norgespris implementeres på Svalbard, hva vil det bety for strømpriser for befolkning og næringsliv i Svalbard, og for kraftsystemet der?

Det er ikke foreslått at lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger skal gjøres gjeldende for Svalbard. Etter lovforslagets § 2 skal loven gjelde på norsk landterritorium. Selv om Svalbard er en del av norsk landterritorium er det kun norsk privatrett, strafferett og lovgivningen om rettspleien for Svalbard som automatisk får anvendelse på Svalbard. For annet regelverk må det fremgå uttrykkelig at Svalbard skal omfattes. Ordningen for Norgespris er ikke egnet for et lite energisystem som på Svalbard, all den tid det vil være unødig administrativt og lite tilpasset Svalbards varme- og strømforsyning. I Revidert nasjonalbudsjett foreslo regjeringen å øke bevilgningen til Longyearbyen lokalstyre for å legge til rette for at strømprisen for husholdninger på Svalbard kan settes tilsvarende Norgespris på fastlandet, inkludert mva. og nettleie.

31. Hva er utfordringene knyttet til rolleblanding mellom nettselskaper og strømsalgsselskaper både juridisk og administrativt knyttet til Norgespris?

Tilsvarende som i dagens strømstønadsordning, skal nettselskapene administrere Norgespris. Dette innebærer at nettselskapet er nettkundens avtalemotpart og ansvarlig for å sikre at alle nettkunder som ønsker det får mulighet til å delta i ordningen. Nettselskapet skal videre stå for avregning av sine kunder, og for ut- og innbetalinger slik at sluttprisen kunden betaler for strøm tilsvarer referanseprisen. Dersom kundens kraftleverandør gjennomfakturerer, vil nettselskapet fremdeles være avtalepart, men kraftleverandøren vil stå for ut- og innbetalinger gjennom fakturering av kunden. Nettselskapet står for kundefølgning ettersom de skal foreta inn- og utbetalinger og være avtalepart. Det innebærer å veilede kunder om hvordan de kan inngå avtale om Norgespris og bistå ikke-digitale kunder som ønsker å inngå avtale om Norgespris.

Norgespris er et valgfritt alternativ til strømstønadsordningen, hvor kunden kan få en mer forutsigbar strømpris. Det er fortsatt kraftleverandør som skal selge strømvakter til kunden, og deltakelse i ordningen påvirker ikke nettkundens strømvakt med kraftleverandør. Nettselskapenes rolle vil i stor grad likne rollen de har under dagens strømstønadsordning.

Kundene vil ha et stort informasjonsbehov ved innføringen av Norgespris. RME vil utvikle kommunikasjonsmateriale for å bidra til god og entydig informasjon om ordningen, som nettselskapene og kundene kan støtte seg på. Nettselskapene har allerede mye kundefølgning, og skal blant annet svare for nettleie, strømstønadsordningen, tilknytninger, modenhet, strømbrudd mv. Kraftleverandørene kan veilede sine kunder om hvordan de kan delta i Norgespris, for eksempel gjennom å lenke til avtaleportal for ordningen.

32. Dersom Themas anslag om inntil 12 øre økning i strømprisen skulle slå til, kan regjeringen vise til konkrete beregninger om hvordan dette slår inn på prosessindustriens muligheter for gunstige langsiktige kraftkontrakter og dermed konkurransekraft?

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av fem ulike organisasjoner bygger på en forutsetning om at husholdningsforbruket vil øke betydelig som følge av innføringen av Norgespris. Departementet er ikke enig i denne forutsetningen, og mener det ikke er grunnlag for å anta Norgespris vil ha vesentlige konsekvenser for de norske strømprisene.

Ordningen med Norgespris griper ikke inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet slik som dagens strømstønsordning. Departementet mener at det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens situasjon hvor husholdningene mottar strømstønad. Virkningene på engrosprisene antas å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss. Departementet forventer derfor ikke at tilgangen til og prisen på de langsiktige kraftkontraktene til industrien vil endre seg som en direkte følge av innføring av Norgespris.

For øvrig er prosessindustriens langsiktige kraftkontrakter bilaterale avtaler mellom industriaktøren og kraftprodusent. Det er ikke mulig for departementet å ettergå grunnlaget for langsiktige kraftkontrakter som framforhandles mellom aktørene, herunder hvilket utfallsrom aktørene legger til grunn for framtidig forventet kraftpris. Departementet har derfor ikke mulig å gjøre beregningene som etterspørres.

33. Hva er regjeringens antatte konsekvenser av lavere insentiver ved Norgespriser for smartsyning av billading på nettet og strømpriser?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn fordelingen av husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømmnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan en annen fordeling av strømforbruket enn i dag over døgn eller dager vil påvirke behovet for nettinvesteringer i ulike deler av landet. I NVEs rapport 20/2024 om effektbalansen i Norden fram mot 2035 er betydningen av fleksibilitet på forbrukssiden for kraftsystemet drøftet generelt. Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris. Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet. Virkningene på kraftprisen forventes å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet. Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet.

34. Eviny og Thema har beregnet at Norgespris kan gi økt energiforbruk tilsvarende 1-2,7 TWh. Gitt kraftproduksjonen i et gjennomsnittlig vindkraftverk i Norge, hvor mange nye vindkraftverk må etableres for å dekke opp 2,7 TWh og beholde den samme kraftbalansen som i dag?

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av Eviny bygger på en forutsetning om norske husholdninger har en høy kortsiktig og langsiktig priselastisitet. I rapporten peker Thema videre på at det er svært usikkert hvor mye husholdningsforbruket vil respondere på en prisendring og at den langsiktige priselastisiteten er svært usikker, med sprikende estimer, jf. Prop. 148 L (2024-2025) forventer ikke departementet at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk eller forbruk av fjernvarme. Basert på historiske forbrukstall over husholdningsforbruket de siste 30 årene mener departementet at det ikke kan legges til grunn at en fast pris på strøm vil føre til store samlede forbruksøkninger. Historiske forbrukstall viser at husholdningsforbruket først og fremst varierer med utetemperaturer, og at endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi de siste 30 årene har fått over 600 000 flere husholdninger.

Departementet vil videre minne om at det ikke er en direkte sammenheng mellom eventuelle endringer i forbruk og behovet for ny produksjon i kraftmarkedet, og at brukstiden til vindkraftverk vil variere i ulike værår og i ulike deler av landet. Med en gjennomsnittlig brukstid på 3 500 anslår departementet at et kraftvolum på 2,7 TWh tilsvarer en installert vindkraftkapasitet på lag 770 MW.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1591-

Dato
6. juni 2025

Svar på spørsmål 35-41 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 3. juni 2025 vedlagt 7 spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

35. Hvilke nettførsterkningsbehov forventer man at Norgespris vil resultere i?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømmnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan endringer i strømforbruket som følge av innføring av Norgespris vil kunne påvirke nettinvesteringer. Departementet mener imidlertid det ikke er grunnlag for å anta at strømforbruket vil øke som følge av Norgespris. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperatur. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh. Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivåer på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet.

På denne bakgrunn forventer departementet ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønadsordningen til Norgespris.

36. Hvilken økning i effekttopper forventer man med Norgespris?

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens strømstøttsordning. Det forventes heller ikke en generell økning i effekttopper som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstøttsordningen til Norgespris.

I NVEs rapport om norsk og nordisk effektbalanse til 2035 (rapport 20/2024) er det gjort vurderinger av utviklingen i etterspørselen etter effekt framover og mulig tilgjengelig fleksibilitet på forbrukssiden. Siden det maksimale effektforbruket for norske husholdninger oppstår på kalde vinterdager, hvor det er stort behov for energi til romoppvarming, antas det å være begrenset hvor mye husholdningene og tjenesteytende næringer kan redusere forbruket på kort sikt. Noe kan det likevel være å hente, ved at temperaturen senkes i rom som ikke blir brukt og ved å bruke andre energivarer enn strøm.

37. Hvilke betingelser og forutsetninger skal være tilstede før Norgespris suspenderes?

En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etableringen av kraftmarkedet i begynnelsen av 1990-tallet. Selv om sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphetssituasjon er lav, har departementet vurdert at det er hensiktsmessig at det inntas en hjemmel i loven som hensyntar en anstrengt kraftsituasjon. Departementet kan i forskrift justere eller oppheve ordningene av hensyn til kraftsituasjonen. Dette vil inngå som en del av de tilgjengelige virkemidlene som kan vurderes når det er utsikter til en anstrengt kraftsituasjon.

Departementet forventer ikke at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering, eller at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk. Også flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet, og at det ikke vil øke sannsynligheten for svært anstrengte kraftsituasjoner og rasjonering.

38. Hvordan forventer man Norgespris vil påvirke spotpris?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet. Virkningene på kraftmarkedet forventes derfor å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet, jf. også strømprisutvalgets utredning (Balansekunst 2023).

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk, og at Norgespris vil føre til økte priser for andre aktører. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperatur. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh. Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivåer på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er

beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet.

Prisutviklingen i engrosmarkedet avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss, for eksempel fyllingsgraden i norske vannmagasiner, kraftbalansen i Norden og det økende innslaget av sol- og vindkraft i Europa.

Virkningene på engrosprisene ved innføringen av Norgespris antas derfor å være beskjedne, og uansett ikke så ulik dagens situasjon med strømstønsordningen.

39. Hva vil prisforskjellen være for en forbruker som velger Norgespris og for en forbruker som velger makspris på 50 øre/kWh inklusiv mva i løpet av et normalår i de ulike regionene?

Det er ikke mulig å gi et konkret anslag som er representativt for ulike husholdninger i hver av de enorske prisområdene i et normalår. En makspris på strøm sammenliknet med Norgespris vil gi ulike utslag avhengig av faktisk prisnivå og prisprofil time for time over året i området husholdningen er plassert. Dersom man for eksempel antar at spotprisen er 20 øre per kWh halvparten av tiden og 70 øre per kWh den andre halvparten, vil en husholdning med en makspris på 50 øre per kWh ekskl. mva. oppnå en gjennomsnittspris på 35 øre per kWh ekskl. mva. Andre eksempler kan gi høyere eller lavere pris. En husholdning med Norgespris vil uansett oppnå en pris på 40 øre per kWh ekskl. mva. etter avregning.

Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig finansiert ordning. Husholdninger må fremdeles ha en strømvatle med en kraftleverandør, og de totale strømkostnadene vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren.

40. Kan Norgespris føre til større tap i nettet?

Nettap øker i takt med økt kraftforbruk. Høyere strømforbruk i perioder med høy belastning på nettet fører til større nettap.

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenliknet med dagens strømstønsordning. Selv om Norgespris gir en stabil og forutsigbar strømpris, vil folk fortsatt ha insentiver til å redusere strømgningen gjennom strømsparing. Det samme gjelder om man er omfattet av dagens strømstønsordning.

Det vises for øvrig til vurderinger i svar på spørsmål 38 om prisvirkninger av Norgespris og svar på spørsmål 36 om at det heller ikke forventes en økning i effekttopper som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris. På bakgrunn av dette er det ikke forventet at Norgespris vil føre til større tap i nettet.

41. *Hvilke faktorer og antagelser er tatt i betraktning, og hvilket tallgrunnlag er brukt for beregningene som resulterte i den faste prisen på 40 øre/kWh?*

Norgespris er foreslått av Arbeiderpartiregjeringen for å gi folk trygghet i møte med ustabile strømpriser. Fra 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 er det foreslått en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva. I januar, når Norgespris ble varslet, ble prisen på 40 øre/kWh fastsatt på bakgrunn av gjennomsnittlige historiske realpriser på kraft før energikrisen (fra 2010 til midt 2021) og prisutsiktene framover i de norske prisområdene.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
25/1610-

Dato
4. juni 2025

Svar på oppfølgingsspørsmål til Prop. 148 (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til oppfølgingsspørsmål til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger fra energi- og miljøkomiteen av 4. juni 2025.

På vegne av komiteens medlemmer fra Høyre ønsker komiteen svar på følgende spørsmål:

Komiteens medlemmer fra Høyre ber i spørsmål 28 i komiteens brev av 30. mai 2025 om innsyn i de juridiske vurderingene som er gjort av Norgespris opp mot EØS-regelverket. Det er oppsiktsvekkende at statsråden da nekter å gi innsyn i den referansen som regjeringen selv har lagt til grunn i sin argumentasjon i offentligheten. Det vises til en NRK-sak datert 27. Mai, der statssekretær Elisabeth Sæther viser til at departementet har fått en juridisk utgreiing fra Wiersholm.

Det bes om innsyn i denne utredningen (noe som var underforstått i spørsmålet vi stilte), alternativt en begrunnelse for hvorfor den ikke kan utleveres.

I brev av 3. juni redegjør jeg for den juridiske vurderingen som er gjort av Norgespris opp mot EØS-regelverket, i tråd med spørsmål 28 fra komiteens medlemmer fra Høyre som ber om dette. Vurderinger av EØS-rettslige spørsmål er for øvrig omtalt på side 29 og 30 i høringsnotat om Norgespris på strøm av 10. mars 2025, og i Prop. 148 L (2024-2025) på side 33 og 34. Departementets vurderinger knyttet til lovforslag om Norgespris og strømstønad for husholdninger står på egne ben. Departementets vurderinger er lagt frem for offentligheten og hørt på ordinær måte. Den EØS-rettslige vurderingen fremkommer i det endelige lovforslaget og svar på en rekke spørsmål til Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Høyre presiserer nå at de også ønsker innsyn i Advokatfirmaet Wiersholms vurderinger av EØS-rettslige spørsmål i saken, eller en begrunnelse dersom dette ikke kan gis.

I departementets arbeid med ulike saker er det vanlig praksis å innhente innspill og utredninger både fra underliggende etater og andre relevante departementer. I enkelte saker hentes det også inn konkrete innspill fra eksterne miljø, f.eks. om juridiske spørsmål, både av hensyn til ønsket om en bred faglig vurdering, tilgang på ressurser og av tidshensyn. Dette gjelder også flere ulike spørsmål i saken om Norgespris. Departementet gir ikke innsyn i den interne saksbehandlingen eller vurderinger som er innhentet om enkeltspørsmål som en del av denne prosessen. Innsynsforespørsler som har kommet til departementet knyttet til dette er derfor avslått.

Dersom komiteen skulle ha ytterligere gjenstående konkrete spørsmål til ulike EØS-rettslige problemstillinger i saken, vil departementet bistå så langt som mulig.

Med hilsen

Terje Aasland